

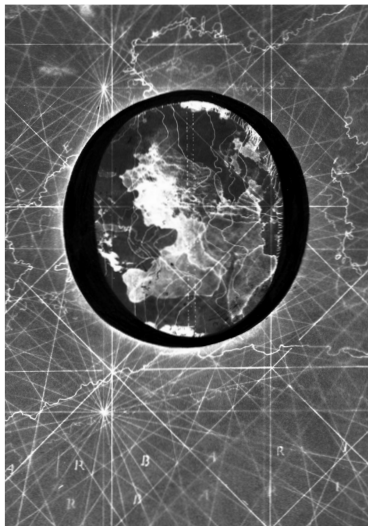
ACTE D'INVESTIDURA DE
DOCTOR *HONORIS CAUSA*

DEL SENYOR

ÒSCAR CAMPS GAUSACHS

UNIVERSITAT DE VIC
UNIVERSITAT CENTRAL DE CATALUNYA

29 DE JUNY DE 2022

ACTE D'INVESTIDURA DE
DOCTOR *HONORIS CAUSA*

DEL SENYOR

ÒSCAR CAMPS GAUSACHS

UNIVERSITAT DE VIC
UNIVERSITAT CENTRAL DE CATALUNYA

AULA MAGNA, 29 DE JUNY DE 2022

Juny de 2022

Edita

Servei de Publicacions de la Universitat de Vic -
Universitat Central de Catalunya
C. de la Sagrada Família, 7. 08500 Vic
www.uvic.cat

Disseny

Eumo_dc

Caplletra de la coberta

Jo Milne

Impressió

Impremta Mater

SUMARI

7

ACORD DEL CONSELL DE GOVERN DE LA UNIVERSITAT DE VIC -
UNIVERSITAT CENTRAL DE CATALUNYA I DEL PATRONAT DE LA FUNDACIÓ
UNIVERSITÀRIA BALMES DE CONCESSIÓ DEL TÍTOL DE
DOCTOR *HONORIS CAUSA* AL SR. ÒSCAR CAMPS GAUSACHS

9

APADRINAMENT DEL DOCTORAND
ÒSCAR CAMPS GAUSACHS
DR. ANTONI TORT BARDOLET

13

LAUDATIO DEL SR. ÒSCAR CAMPS GAUSACHS
DRA. ESTER BUSQUETS ALIBÉS

25

AGRAÏMENT PEL RECONeixEMENT
SR. ÒSCAR CAMPS GAUSACHS

29

PARLAMENT DEL PRIMER Tinent D'ALCALDE DE L'AJUNTAMENT
DE VIC I PATRÓ DE LA FUNDACIÓ UNIVERSITÀRIA BALMES
DR. JOSEP ARIMANY-MANSO

35

PARLAMENT DEL RECTOR
DR. JOSEP ELADI BAÑOS DíEZ

40

LA CAPLLETRA DEL DOCTOR *HONORIS CAUSA*

**SCIENTIAE PATRIAEQUE
IMPENDERE VITAM**

UNIVERSITAT DE VIC
UNIVERSITAT CENTRAL DE CATALUNYA

ACORD DEL CONSELL DE GOVERN DE LA UVIC-UCC
DE CONCESSIÓ DEL TÍTOL DE DOCTOR *HONORIS CAUSA*
AL SR. ÒSCAR CAMPS GAUSACHS

El 8 de juliol de 2020, a proposta de l'Escola de Doctorat, el Consell de Govern de la Universitat de Vic – Universitat Central de Catalunya (UVic-UCC) va acordar elevar al Patronat de la Fundació Universitària Balmes la proposta de concessió del títol de doctor *honoris causa* al senyor Òscar Camps Gausachs per impulsar el 2015 l'ONG Proactiva Open Arms, que amb la seva tasca humanitària, malgrat totes les dificultats materials i polítiques afegides, ha estat fonamental per salvar milers de persones en situació de perill extrem.

ACORD DEL PATRONAT DE LA FUNDACIÓ UNIVERSITÀRIA BALMES
D'APROVACIÓ DEL TÍTOL DE DOCTOR *HONORIS CAUSA* PER LA
UVIC-UCC AL SR. ÒSCAR CAMPS GAUSACHS

El Patronat de la Fundació Universitària Balmes, a proposta del Consell de Govern de la Universitat de Vic – Universitat Central de Catalunya, va aprovar el dia 8 d'octubre de 2020 la concessió del títol de doctor *honoris causa* per la UVic-UCC al senyor Òscar Camps Gausachs.

APADRINAMENT DEL DOCTORAND ÒSCAR CAMPS GAUSACHS

Dr. Antoni Tort Bardolet

Catedràtic. Director de l'Escola de Doctorat de la UVic-UCC

Ara fa exactament tres anys, el 29 de juny de 2019, el vaixell de l'ONG Sea-Watch, comandat per Carola Rackete, entrava al port de l'illa siciliana de Lampedusa. Fou una decisió presa per la capitana, que va desbloquejar una situació límit. Va entrar al port sense autorització prèvia, invocant l'estat de necessitat. Una quarantena de persones rescatades del mar havien de ser desembarcades, sense esperar més dies. Ella ho va dir, ella ho va fer. Al cap d'una hora, membres de la policia duanera van pujar a bord i van detenir la capitana, i se la van endur acusada de «resistència o violència contra un vaixell de guerra», un delictes que podia comportar una pena de tres a deu anys. Un jutge va deixar sense efecte l'acusació dos anys més tard.

Pocs dies després de l'acció de Carola Rackete, en diferents òrgans de govern de la comunitat universitària de la Universitat de Vic – Universitat Central de Catalunya (UVic-UCC) rebíem un missatge de correu electrònic de part del professor, ara emèrit, Joan Soler: «Creiem que la nostra universitat s'ha de manifestar, igual que ho ha fet amb altres situacions, amb relació al drama diari que milers de persones refugiades i emigrants viuen i pateixen en l'intent de creuar la Mediterrània, el mar de la civilització, la cultura i la ciència, que ens ha unit des de l'antiguitat i que ara ens separa d'una manera tan inhumana. Quan ahir, dissabte, vaig veure la dignitat i la decisió amb la qual l'alemanya Carola Rackete, amb només 31 anys i capitana del vaixell Sea-Watch 3, entrava al port de Lampedusa per salvar els emigrants que havia rescatat del mar, desafiant i afrontant la més que probable presó d'un govern europeu, vaig pensar que, ara sí, que ara escriuria la carta (...). No us he d'explicar res de nou sobre el drama humà de la Mediterrània i del d'altres «fronteres» del

món, com la que separa Mèxic i els EUA, perquè les imatges ens impacten diàriament. (...) Tampoc us he d'explicar res sobre la funció i responsabilitat social de la universitat, que abasta tots els camps de la vida humana. Aquesta funció social es desenvolupa generalment a través del saber i la transferència de coneixement, però també, quan cal, a través de la denúncia i l'activisme social, del qual universitaris il·lustres han donat exemples al llarg de la història». El missatge del professor Soler i d'altres membres de la comunitat demanava que la UVic-UCC iniciés el procediment i els passos necessaris per atorgar la distinció de *doctor honoris causa* a l'ONG Open Arms i al seu director, Òscar Camps Gausachs (Barcelona, 1963), per la seva tasca de denúncia d'una situació injusta i inhumana, per l'activisme social en favor d'una causa justa i d'acord amb els drets humans i els drets de la infància, i pel compromís social, la valentia i el coratge demostrats en el rescat de persones humanes en perill de perdre la vida enmig del mar. La missiva assenyalava, a més, el fet que és l'única ONG del nostre país, i la més coneguda, que es dedica a la tasca del rescat en alta mar.

El text seguia amb la proposta d'atorgar el doctorat *honoris causa* el dia 20 de novembre de 2019, en el 30è aniversari de l'aprovació de la Convenció sobre els drets de l'infant a les Nacions Unides. Com es podia llegir en el text del missatge, «els infants acostumen a ser els més perjudicats en aquestes situacions injustes. No seria un moment idoni i excel·lent perquè la nostra universitat se sumés a la reivindicació dels drets de l'infant i dels drets humans amb una distinció com la que es proposa?». La proposta de reconèixer Òscar Camps i Open Arms en el Dia Mundial de la Infància incorporava en el rerefons la imatge del petit Aylan, mort en una platja turca.

La iniciativa, doncs, d'un conjunt de membres de la comunitat universitària va ser recollida per l'Escola de Doctorat, d'acord amb el Rectorat, i aquesta va assumir la funció de presentar formalment la proposta, que va ser aprovada i rebuda favorablement per tots els estaments universitaris implicats. Després, raons d'agenda i la pandèmia varen ajornar l'acte de concessió fins avui, 29 de juny de 2022.

Voldria, doncs, en qualitat de director de l'Escola de Doctorat de la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya, palesar el meu

agraïment per l'honor de representar avui la Universitat, i totes i cadascuna de les persones que en formen part, i manifestar el meu reconeixement a aquelles que han fet possible l'atorgament del doctorat *honoris causa* a Òscar Camps Gausachs i a l'organització que dirigeix, Open Arms.

Ben segur que una persona assumeix alguns compromisos pel fet d'entrar a formar part del claustre de doctors i de doctores de la Universitat. Però crec que en aquest cas, és la Universitat la que assumeix uns compromisos ineludibles en atorgar el doctorat a Òscar Camps, una persona incòmoda i disruptiva per a l'*statu quo* imperant. La Universitat haurà de ser-hi conseqüent, més enllà del dia d'avui. La Universitat es compromet a no acomodar-se en allò que Pierre Bourdieu qualificava de *scholastic bias*, el biaix acadèmic, una mena de radicalisme de campus, que ben bé podríem retraduir en un radicalisme de fireta en què s'acaben fent revolucions només en l'ordre de les paraules i no dels fets. Les més de seixanta mil persones rescatades per la gent d'Open Arms no són retòrica. Coneixement i compromís es conjuguen inseparablement. Això és el que avui estem dient. Insisteixo, doncs, que amb l'atorgament del doctorat *honoris causa* a Òscar Camps Gausachs, és la UVic-UCC que es reconeix interpel·lada per la realitat d'un món massa sovint inhumà per a les persones humanes.

LAUDATIO DEL SR. ÒSCAR CAMPS GAUSACHS

Dra. Ester Busquets Alibés

Directora del Departament de Ciències Socials i Salut Comunitària
de la Facultat de Ciències de la Salut i el Benestar de la UVic-UCC

Rector Magnífic,
Membres de la comunitat universitària,
Senyor Òscar Camps, voluntaris i voluntàries d'Open Arms i d'altres
ONG aquí presents,
Senyors i senyores que ens acompanyeu avui en aquest acte de reco-
neixement a un defensor destacat dels drets humans,

Podries

Si haguessis nascut
 en una altra terra,
podries ser blanc,
 podries ser negre...
Un altre país
 fora casa teva,
i diries "sí"
 en una altra llengua.
T'hauries criat
 d'una altra manera
més bona, potser;
 potser, més dolenta.
Tindries més sort
 o potser més pega...
Tindries amics
 i jocs d'una altra mena;
duries vestits

de sac o de seda,
sabates de pell
o tosca espadenya,
o aniries nu
perdut per la selva.
Podries llegir
contes i poemes,
o no tenir llibres
ni saber de lletra.
Podries menjar
coses llamineres
o només crostons
eixuts de pa negre.
Podries... podries...

Per tot això pensa
que importa tenir
LES MANS BEN OBERTES
i ajudar qui ve
fugint de la guerra,
fugint del dolor
i de la pobresa.

Si tu fossis nat
a la seva terra,
la tristesa d'ell
podria ser teva.
Joana Raspall

En plena crisi de refugiats al Mediterrani, i ara també a Ucraïna, el poema de Joana Raspall ens acosta al patiment de milions de persones que han de marxar a contracor de casa seva, ens convida a reflexionar sobre les desigualtats entre persones i pobles, però sobretot ens recorda — i ho escriu en majúscula — que el més important és ser solidari i «tenir **LES MANS BEN OBERTES**» per ajudar els qui fugen de la barbàrie de

la guerra, del dolor i de la pobresa. Les mans obertes són el símbol d'una humanitat que se sent responsable de la dissort dels altres.

Avui la nostra universitat atorga el doctorat *honoris causa* a una persona que és reconeguda per la seva voluntat ferma d'haver obert les mans, o millor dit, els braços (*open arms*) per rescatar infants, dones i homes abandonats gairebé per tothom enmig dels perills del mar. Amb aquest acte, la Universitat reconeix Òscar Camps Gausachs, fundador i director de l'ONG Open Arms, i la seva trajectòria cívica i humanitària en la defensa dels drets humans, concretament de les persones vulnerables, refugiades i migrants.

No és el més habitual que el món acadèmic concedeixi un doctorat *honoris causa* als activistes socials, però que no sigui habitual no vol pas dir que no sigui necessari i coherent. Tant la universitat com l'activisme social comparteixen una mateixa missió: millorar la societat. La universitat ho fa a través del coneixement, de la docència, de la investigació i de la transferència de coneixement, i Open Arms millora la societat, i al mateix temps la dignifica, amb la seva tasca humanitària. El món acadèmic i l'activisme social estan, en aquest cas, units per a un mateix compromís: la cura de la societat, que passa inevitablement per respectar i promoure els drets humans.

Els mèrits del doctorand i de l'ONG que representa han estat prèviament reconeguts amb múltiples distincions:

- Català de l'Any (2015), concedit per *El Periódico* de Catalunya.
- Premi Ciutadà Europeu (2016), lliurat per membres del Parlament Europeu.
- Premi HERO Awards (2016), atorgat per la International Maritime Rescue Federation.
- Premi Pere Casaldàliga del Festival de Cinema Solidari (2016), de la mà de CLAM.
- Premi UNICEF Comitè Espanyol Transforma (2017), conferit per UNICEF Comitè Espanyol.
- Premi ALBA/Puffin de Drets Humans (2017), promogut pels Arxius de la Brigada Abraham Lincoln (ALBA) i la Fundació Puffin.

- Medalla Olof Palme (2017), lliurada per la Fundació Olof Palme.
- Premi Nacional de Drets Humans (2018), assignat per l'Associació Pro Drets Humans d'Espanya.
- Premi Portaveu (2018), concedit pel Col·legi de Periodistes de Catalunya.
- Medalla d'Or (2018), atorgat pel Col·legi Oficial de Treball Social de Catalunya.
- Creu de Sant Jordi (2018), concedida per la Generalitat de Catalunya.
- Premi Estrella d'Europa (2018), lliurat per l'Ajuntament de Saragossa.
- Medalla d'Honor, categoria d'Or (2019), concedida pel Parlament de Catalunya.
- Premi al Reconeixement a la Infància i l'Adolescència (2019), lliurat pel Consell Nacional dels Infants i els Adolescents de Catalunya.
- Medalla d'Or al Mèrit Cívic (2019), lliurat per l'Ajuntament de Barcelona.
- Premi Ramon Llull (2019), atorgat pel Consell de Govern de les Illes Balears.
- XL Premi per la Pau (2019), concedit per l'Associació per a les Nacions Unides a Espanya.
- Premi Europeu de l'Any (2019), per part de la revista *Reader's Digest*.
- Premi Abogados de Atocha (2022), de la mà de CCOO de Castilla-La Mancha.

Aquesta llista de mèrits, als quals avui s'afegeix la distinció de la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya, s'emmarquen en la tasca desenvolupada en la crisi de refugiats, que es va agreujar l'any 2015. Des del 2014 fins ara, milers de persones han travessat el mar Egeu i el Mediterrani amb embarcacions molt precàries, amb el desig de trepitjar Europa i sojornar-hi amb una vida digna. El flux més gran de desplaçats

que arriba a les costes europees prové de Síria. Aquest país, després de més de deu anys de guerra, ha generat el nombre més gran de refugiats en el món (5,6 milions) i més de 6,2 milions de desplaçats interns.¹ La població siriana representa el percentatge més alt en les travessies marítimes cap a Europa. Però també hi ha molta població afganesa i iraquiana, i la segueixen amb menys quantitat, persones provinents d'Eritrea, Pakistan, Somàlia, Níger, Sudan, Mali, el Congo...

Són persones de totes les edats que fugen de la guerra, de la barbàrie de l'Estat suposadament islàmic, de la repressió i la violència més extrema d'estats dictatorials, de la pobresa i la fam. Del 2014 al 2016 la principal via migratòria fou el mar Egeu, de Turquia a les illes gregues. El maig de 2016 la Unió Europea (UE) va arribar a un acord amb el govern turc perquè prenguéss totes les mesures per evitar la migració des del seu territori cap a la UE. Amb aquest acord —políticament i humanament— vergonyós, els refugiats van passar a ser considerats migrants i amb aquesta nova condició els qui posaven els peus a Europa —per la seva situació il·legal— eren deportats ràpidament a Turquia. Gairebé tothom qui ha fet una llarga travessia porta a sobre la càrrega d'haver patit violència, una violència que no sempre cessa quan ja són dins l'Europa dels drets humans.

L'acord amb Estambul va obligar a buscar noves rutes des de la costa líbia, molt més llargues i perilloses. Líbia és, des de llavors, el principal centre de tràfic de persones i punt de sortida cap a Europa. Les màfies, que saben aprofitar bé les situacions d'angoixa i desesperança i per a les quals la vida dels altres és només un negoci, llancen a l'aigua embarcacions improvisades i fràgils, sobrecarregades d'infants, dones i homes de totes les edats. Un cop enmig del mar, la seva única esperança és que algú els localitzi, els rescati i els porti a un port segur a Europa.² Ibrahima Balde, a *Germanet*, explica que ell va viatjar amb una Zodiac amb cinquanta-tres persones: «Mires cap a totes bandes, i a tot arreu és el mateix: el mar. Quan viatges assegut damunt les ones, ets enmig d'una

1. Dades de l'ACNUR Comitè Espanyol. <https://eacnur.org/es/refugiados-sirios> (consulta 9 de maig de 2022).

2. Consell de la Unió Europea. <https://www.consilium.europa.eu/es/policies/eu-migration-policy/saving-lives-at-sea/> (consulta 9 de maig de 2022).

cruïlla. O la vida, o la mort. No hi ha cap altra sortida. [...] El mar és molt ample, com la nit. Però la nit, si t'esperes una mica, arriba al final i aleshores es fa de dia, sorgeix la llum. Aleshores, tornes a tenir a la vista tota l'extensió del mar i penses 'impossible'.³

El 2017 Itàlia (UE) per tal de frenar l'arribada migratòria en la ruta pel Mediterrani central, la més mortífera per arribar a Europa, va establir un acord de cooperació amb Líbia que encara és vigent. El pacte ha servit bàsicament per formar i lliurar mitjans als guardacostes libis, que són els responsables del rescat dels migrants i refugiats, una unitat formada per milícies privades que sovint s'alien amb els traficants de persones. L'acord bilateral també finança els centres de detenció, en els quals milers de migrants viuen en condicions inhumanes, i pateixen tota mena de tortures, que han estat documentades per les Nacions Unides.⁴

Segons l'ONG Metges sense Fronteres, que presta atenció en alguns d'aquests centres de detenció, aquest pacte «forma part d'una estratègia defensiva més àmplia dels governs europeus, basada en un enfocament de seguretat contra els migrants. En lloc de donar-los protecció, s'intenta mantenir-los fora. A Líbia el tracte que reben és atroç: acaben morint en els centres de detenció, i quan ho fan, simplement se'n desfan com si fossin animals. Aquestes violacions dels drets humans s'han d'acabar».⁵ Jahanzeb, un noi afganès de 16 anys que ha aconseguit arribar a Europa, diu que «no sabia que el viatge seria tan dur. No he tingut ni un minut de pau; he plorat gairebé cada dia».⁶

La crisi de refugiats és la catàstrofe humanitària més grossa des de la Segona Guerra Mundial. Hi ha tants inferns que cremen a la terra que el mar —tot i els seus perills— és millor que la terra. Com diu Warsan Shire, l'escriptora d'origen somali, en el seu cèlebre poema titulat "*Home*

3. Ibrahima Balde i Amets Arzallus Antia. *Germanet. Minyan*. Barcelona: Blackie Boogs, 2021. p. 123-125.

4. https://elpais.com/internacional/2020/02/02/actualidad/1580648768_253079.html (consulta el 21 de maig de 2022).

5. <https://www.msf.es/actualidad/libia/acuerdo-libia-italia-cinco-anos-violencia-y-abusos-libia-y-mediterraneo-central> (consulta el 12 de maig de 2022).

6. <https://blog.oxfamintermon.org/4-testimonios-de-refugiados-y-refugiadas/> (consulta el 21 de maig de 2022).

[Llar]”: «Ningú posa els seus fills en una barca llevat que l'aigua sigui més segura que la terra». El mar és l'esperança per als qui pateixen, però molt sovint es converteix en plor. «El Mediterrani és el cementiri més gran del món», recorda Òscar Camps. Des del 2015 es calcula que més de 20.000 persones han perdut la vida o han desaparegut al mar en el seu intent d'arribar a Europa.

Òscar Camps i Open Arms: els orígens al mar Egeu

Abans del 2015 Òscar Camps Gausachs, nascut a Barcelona el 1963, era un home desconegut per a l'opinió pública. Dirigia l'empresa Pro-activa Serveis Aquàtics, que ell mateix havia fundat el 1999 i que s'encarrega de gestionar la seguretat tant de les platges de municipis costaners com d'instal·lacions esportives. De sobte, a 47 anys, la seva vida va fer un gir inesperat quan l'agost de 2015 va veure la fotografia d'Aylan Kurdi, el nen siria de tres anys que havia mort ofegat en una platja turca. Tothom deu recordar la imatge del cos jacent de bocaterrosa sobre la sorra, inert i sol, vestit de blau, com el mar de l'esperança, i de vermell, com les ferides que sagnen fins a la mort. Amb sabates negres revestides de dol, però amb «les mans ben obertes», interpel·lant el món sencer per tantes morts amb regust de sal.

Roger Frison-Roche diu que «una mort sempre ha de servir per a alguna cosa», i la mort de l'Aylan va servir perquè Òscar Camps, juntament amb el seu company Gerard Canals, marxessin com a socorristes cap a l'illa grega de Lesbos, per salvar vides al mar Egeu. «El gest més gran que pot fer un ésser humà per a un altre és salvar-li la vida»,⁷ sosté Camps.

A Grècia, l'Òscar portava a sobre tots els seus estalvis, 15.000 €, que va utilitzar per ajudar en tasques de salvament durant un mes, fins que van arribar les primeres donacions econòmiques amb la creació de l'ONG Open Arms. La situació que es van trobar a Lesbos fou horrible.

7. <https://www.catorze.cat/biblioteca/oscar-camps-si-algu-sofegues-davant-teu-no-li-agafaries-la-ma-172760/> (Consulta 21 de maig de 2022).

No hi havia ajuda humanitària, només voluntaris desorganitzats amb més actitud que aptitud. Van veure morir moltes persones, famílies senceres. «No teníem recursos —recorda Camps—, estàvem sols, sense ningú. [...] A Lesbos no hi havia refugi per als vius ni cementiris per als morts».⁸

D'aquella primera missió encara li queda un record molt punyent del gran enfonsament del 28 d'octubre de 2015. Hi havia més de 300 persones a l'aigua i només disposaven de dues motos d'aigua i quatre socorristes. Fou una tasca extenuant. Però tot i les adversitats, van aconseguir salvar 260 persones, ajudats per pescadors de la zona. Sense aquesta ajuda haurien mort moltes més persones. Allà, a Grècia, el bressol de la nostra cultura, de la democràcia, del reconeixement de la dignitat, quatre socorristes lluitaven dia i nit, amb ferides al cos i l'ànima adolorida, per no defallir davant una Unió Europea que, tot i els seus intents per fer alguna cosa davant aquesta crisi, continua a la deriva en matèria migratòria.

Deu mesos després del treball esgotador al mar Egeu, Òscar Camps va escriure en el pròleg del llibre *Lesbos, a cor obert*, unes paraules que condensen com la tragèdia dels altres afecta la pròpia vida: «Encara avui els centenars d'ofegats que hem vist morir segueixen vius al meu cap: encara els sento cridar, gemegar i tossir entre les ones. Mai no es moren. La seva mirada es clava al meu cervell, la seva desesperació segueix allà, s'aferren a mi. Per a molts d'ells soc la seva última visió, i jo encara els mantinc vius en aquests moments finals, em nego a deixar-los morir. Això és l'Egeu, un lloc on les vides s'enfonsen sense cap sentit».⁹

Open Arms va treballar al mar Egeu fins al març de 2016, quan la Unió Europea i Turquia van signar l'acord per barrar el pas dels migrants cap a Europa. Durant aquest temps, l'ONG catalana va ajudar 143.358 persones a arribar a la costa. Es van rescatar 10.273 persones a la deriva, 9.067 atrapades als penya-segats i 475 van ser salvades de l'aigua amb alt risc de morir ofegades.¹⁰ Les tasques de salvament realitzades per

8. Declaracions d'Òscar Camps al programa "La matemática del espejo" de RTVE, emès el 12-05-2022.

9. Arantza Díez. *Lesbos, a cor obert*. Barcelona: Columna, 2016.

10. Font: Open Arms.

aquests primers socorristes han merescut reportatges en els mitjans de comunicació, documentals i pel·lícules. El documental *To Kyma. Rescat al mar Egeu* (2016) i la pel·lícula *Mediterráneo* (2021) ens acosten als orígens de l'ONG i ens permeten veure en primer pla com els socorristes d'Open Arms lluiten cos a cos amb la mort per evitar que ningú s'ofegui en alta mar. En l'aspecte cinematogràfic també cal destacar *Cartas mojadas* (2020), on a través d'una veu misteriosa des del fons del mar es narra l'epopeia més tràgica de la nostra història contemporània a bord del vaixell Open Arms. El documental mostra la cruesa de les operacions de rescat i la duresa emocional que suposa, sobretot, transportar cadàvers dins l'embarcació. També fa denúncia del maltractament que els refugiats i migrants reben en sòl europeu.

Open Arms: l'esperança al Mediterrani

Un cop tancat el pas per l'Egeu es van intensificar les rutes per la Mediterrània central. La ruta de Turquia a Lesbos era només de 9 quilòmetres; en canvi, les noves rutes tenen entre 300 i 500 quilòmetres. Des d'Open Arms ens recorden que el nombre de persones que es juguen la vida al Mediterrani fugint de l'infern no cessa i que per això hi ha de ser. Les operacions al Mediterrani van començar amb l'Astral, un veler reconvertit en un vaixell de salvament i vigilància. Més tard, s'hi va incorporar el pesquer Golfo Azzurro, que va estar operatiu del desembre de 2016 a l'agost de 2017. Des del juliol de 2017, l'Open Arms ha estat el vaixell insígnia de l'ONG. Darrerament, s'ha ampliat la flota amb l'Open Arms Uno, una embarcació molt més adaptada i dissenyada per a salvaments massius. Dins d'aquestes estructures flotants, cada dia, diversos equips de professionals, voluntaris i voluntàries vetllen per la vida de les persones abandonades al mar i així eviten naufragis a les aigües internacionals del Mediterrani.

Salvar les persones al mar, això és, defensar la dignitat humana, no ha estat mai un exercici còmode ni fàcil. L'ONG catalana ho sap molt bé, perquè ho pateix diàriament. Recordem que el març de 2018 la tripulació de l'Open Arms va ser amenaçada de mort pels guardacostes libis

després d'una operació de rescat. El vaixell va desembarcar 216 persones al port de Pozzallo (Sicília), però la Fiscalia de Catània va confiscar el vaixell i va iniciar una investigació sota l'acusació de facilitar la immigració il·legal i ser una organització criminal. Ja sabem que el mal, per no debilitar-se, té una gran habilitat per tenyir la bondat de perill. Tot i això, al cap d'un mes les autoritats italianes van alliberar l'Open Arms per la falta de proves concloents contra l'ONG, però Itàlia i Malta van tancar els seus ports a les organitzacions d'ajuda humanitària.

El juny de 2019 Matteo Salvini, ministre de l'Interior d'Itàlia, va amenaçar Open Arms de no permetre el desembarcament de persones rescatades a Itàlia, ni la seva entrada en aigües italianes. Simultàniament, la capitana de l'embarcació de l'ONG alemanya Sea-Whatch, Carola Rackete, que havia desafiat Salvini per raons d'emergència, fou detinguda al port de l'illa de Lampedusa. Open Arms, tot i les prohibicions, les amenaces i els atacs repetits, va continuar la seva tasca de rescat al Mediterrani amb determinació i sense por.

Durant aquells dies, novament, va tornar a aparèixer una foto colpidora que va donar força a l'Òscar. La imatge d'un pare i una filla ofegats al Río Bravo, en la seva travessia de Mèxic cap als Estats Units. Pare i filla suren de bocaterrosa a la riba fangosa del riu. Altre cop la tragèdia vestida de blau, de vermell i de negre: l'aigua, la sang i la mort. El cos de la nena, de dos anys, es fon amb el del pare dins la funesta samarreta, i la petita l'abraça. Com Aylan a Turquia, Valeria —aquest era el seu nom— mor amb els braços oberts, perquè els vius no oblidem el seu missatge.

Òscar Camps, que s'ha enfrontat diverses vegades a possibles penes de presó per desafiar l'*statuo quo* de la política migratòria europea, s'ha mantingut ferm en la seva missió, i l'ha acompanyat sempre el savi consell de la seva mare: «De la presó, se'n surt; del fons del mar, no». Les mares són escoles de vida per als seus fills, i també deu ser una mica gràcies a ella que, contra vent i marea, des del 2015 l'ONG Open Arms ha rescatat més de 65.000 persones,¹¹ cadascuna amb el seu nom i la seva història. I ell —sense voler-ho ni buscar-ho— també és, més enllà de

11. Font: Open Arms.

les dificultats que suposa compaginar la cura dels migrants amb la vida familiar, una escola per a les seves tres filles i el seu fill, i per als fills i les filles dels altres.

Amb aquesta actitud de desafiament davant tot allò que és inhumà i injust, Òscar Camps s'ha convertit en una de les veus més potents d'Europa a l'hora de denunciar el que passa al mar, una tasca imprescindible per aconseguir que els ofegats no morin en la indiferència i per exigir canvis que evitin la vulneració flagrant dels drets humans.

Davant d'aquest pols constant entre la vida i la mort, Open Arms sap que l'èxit consisteix més a prevenir que a curar (o salvar). Per això desenvolupa diferents projectes per tal d'evitar les migracions. Per exemple, el Projecte Origen pretén ajudar a empoderar les comunitats d'origen de la migració irregular i buscar alternatives locals reals que permetin que les persones puguin viure —i no malviure— a casa seva. I davant el pols constant entre l'acolliment i el rebuig al migrant, Open Arms du a terme el projecte Educació per a la llibertat, una proposta pedagògica adreçada a centres i espais educatius per sensibilitzar sobre la necessitat d'aprendre a respectar les persones i tenir en compte la seva dignitat, perquè en una societat on es respecten els drets humans, tothom hi viu millor.

Open Arms: del mar a la terra

La protecció de la vida de les persones més vulnerables ha portat Open Arms a desplaçar la seva activitat del mar a la terra. Durant l'emergència sanitària per la covid-19, va desenvolupar tasques per frenar el contagi i evitar la mort de persones grans que vivien en residències, va donar suport als equips sanitaris per tallar les cadenes de propagació de la malaltia, i va assistir persones treballadores en la recollida de la fruita al Segrià, positives per la covid-19 i en situació de vulnerabilitat social.

Darrerament, l'ONG catalana també ha iniciat nombroses accions per ajudar la població civil ucraïnesa, arran del conflicte bèl·lic amb Rússia. Des que va esclatar la guerra, el 24 de febrer, més de 6 milions de persones d'Ucraïna s'han refugiat en països veïns, tot i que la xifra va en augment i s'estima que hi ha més de 7 milions de persones desplaça-

des dins del país.¹² Open Arms hi ha obert corredors humanitaris aeris, juntament amb l'organització Solidaire, amb l'objectiu de posar-los fora de perill i facilitar-los espais d'acollida. En total, s'hi han realitzat 8 vols humanitaris, amb més de 1.800 persones. També s'hi han fet arribar 32 tràilers d'ajuda humanitària, 3 ambulàncies i 100 tones d'aliments transportats amb vaixell fins a la ciutat d'Odessa.

La missió d'Open Arms, sostinguda econòmicament per tantes institucions i persones anònimes, «és protegir la vida, sigui al Mediterrani central o a la frontera d'un país en guerra. Són on se'ls necessita per defensar els drets, la dignitat i la seguretat de tot ésser humà». Amb aquesta missió, valenta, decidida i essencial, podem dir ben alt que no hi deu haver una causa d'honor més noble, més desitjable i més necessària per merèixer un doctorat *honoris causa* que dedicar-se responsablement i tossuda a salvar vides, perquè com diu un proverbi rabínic «qui salva una vida salva la humanitat».

Gràcies, Òscar, a tu i a tota la tripulació, i al conjunt de voluntaris i voluntàries, perquè amb els vostres braços oberts (*open arms*) en plena mar o en terra ferma també salveu la humanitat de tanta indignitat, i no us canseu de recordar-nos, retornant al poema de Joana Raspall, que el més essencial és «tenir LES MANS BEN OBERTES i ajudar qui ve fugint de la guerra, del dolor i de la pobresa», perquè «si fóssim nats a la seva terra, la tristesa d'ells podria ser nostra».

12. Font: Dades de l'ACNUR actualitzades el 12 de maig de 2022.

AGRAÏMENT PEL RECONeixEMENT

Sr. Òscar Camps Gausachs

Doctor *honoris causa* per la UVic-UCC

Rector Magnífic de la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya,

Doctor Josep Arimany, tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Vic,

Doctor Antoni Tort i doctora Ester Busquets,

Autoritats presents,

Membres de la comunitat universitària,

Estimats col·legues, amics i família, fill i filles,

M'és molt grat acceptar aquesta distinció brindada per la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya (UVic-UCC) en el marc del seu 25è aniversari i m'entusiasma profundament que aquesta gran casa del saber em concedeixi un espai entre els seus fills, en considerar la tasca humanitària realitzada per l'ONG Open Arms i per mi com a exemple d'honor i de vàlua.

Que els nostres actes de servei cap a les poblacions més vulnerables, ja sigui duent a terme rescats al mar Egeu o al Mediterrani; durant la part més dura de la pandèmia de covid, anant a les residències de gent gran per fer proves PCR, o també a les presons, a les institucions de salut mental i als camps de Lleida amb els temporers, sempre pressionant perquè tots poguessin exercir el seu dret d'accés a la salut, o actualment, creant corredors humanitaris per evacuar amb avió persones refugia-des d'Ucraïna, en coordinació amb l'ONG Solidaire i portant menjar a Odessa amb l'Open Arms, a través del mar Negre, amb l'ONG World Central Kitchen, siguin considerats raó d'honor, ens genera una gran il·lusió a tota la tripulació de l'Open Arms, l'equip, als nostres voluntaris i a les seves famílies.

Però tot allò que vostès consideren motiu d'orgull és també motiu de vergonya. Nosaltres, des de la nostra petita ONG, només estem in-

tentant omplir el buit que deixen els nostres representants polítics i les nostres administracions. Nosaltres, senzillament, intentem complir amb allò que no estan fent els nostres governs ni la Unió Europea.

Som en un moment crític en la història de la humanitat, amb 53 conflictes en curs al nostre planeta i amb la mar Mediterrània convertida en una fossa comuna, en un malson que evoca els camps d'extermini de la Segona Guerra Mundial. Es tracta de la ruta migratòria més letal del món, on mor una xifra de persones equivalent a dues guerres a l'any, en ple dia, davant dels nostres ulls, a causa de la força de les onades i de la inacció deliberada dels nostres governs, que aposten per una economia de mort, per una necropolítica migratòria que considera les persones que migren i busquen refugi com a persones de rebuig. No podem negar que la Tercera Guerra Mundial ha començat i es tracta, aquesta vegada, d'una guerra contra els drets humans.

Actuar en un món així enfosqueix el nostre ànim per més distincions que se'ns brindin. Tot i que ens endinsem a formes inèdites d'una nova sensibilitat cultural on s'ha normalitzat el dret a matar, gràcies a l'excepcionalitat que imposen els estats de setge, la burocràcia i la raó instrumental, reconforta saber que encara hi ha espais de la nostra societat on es creu que és motiu d'honor salvar una vida. Hem d'aprofitar excuses com aquesta per insistir en l'aliança entre el coneixement i l'acció, entre l'esfera acadèmica i els defensors de drets humans que treballem al terreny, dia a dia.

Espero que aquesta distinció no sigui només un reconeixement a la nostra tasca de salvament, en què comptem amb més de 65 mil persones rescatades al mar Mediterrani i a l'Egeu, sinó que també es tracti d'un compromís per part de la Universitat per un model educatiu fonamentat en l'empatia, en la fraternitat, en una ètica que consideri valuosa la informació, sí, i el coneixement, però que també defensi el valor d'una vida humana per sobre de totes les coses.

No podem oblidar que, amb la memòria de l'horror dels camps d'extermini i de la Segona Guerra Mundial encara fresca, els estats sobirans que pertanyien a l'Assemblea General de les Nacions Unides es van reunir el 1948 per redactar la Declaració Universal dels Drets Humans. En aquest document es va acordar que "tot individu té dret a la vida, a

la llibertat i a la seguretat de la seva persona” (article 3), reconeixent el dret a la vida com un dret humà fonamental que calia protegir com a comunitat global. La Declaració ha estat traduïda a 500 idiomes i ha servit per a l’adopció de més de setanta tractats en matèria de drets humans al planeta, però —i això ho podem observar a la nostra feina quotidiana com a socorristes a la Mediterrània— sembla que l’ideal comú que propugnen els pobles i les nacions en els seus marcs jurídics no té validesa per a una gran part de la població mundial.

Aquest sense sentit, que per mi va tenir una concreció atterridora en la foto del petit Aylan Kurdi, que va morir ofegat en intentar arribar amb la seva família a les costes de Grècia l’any 2015, és el que em va portar a fundar Proactiva Open Arms, una organització humanitària, no governamental i sense ànim de lucre, que té com a missió principal protegir la vida dels més vulnerables en situacions d’emergència. La nostra vocació és auxiliar les persones abandonades en aigües internacionals que fugen de conflictes bèl·lics, la persecució o la pobresa, i col·laborar a terra ferma amb equips sanitaris i de recerca, en primera línia, per afrontar situacions que necessitin resposta immediata.

Nogensmenys, aquesta difícil feina ha estat moltes vegades perseguida, criminalitzada i asfixiada en intenses campanyes mediàtiques de desinformació que nodreixen els prejudicis i discursos d’odi contra les persones migrants i refugiades. Ens hem convertit en una presència incòmoda. No per a les 65 mil persones que hem rescatat en aquests set anys, però sí per a tots aquells que perverteixen les normes del dret marítim, els convenis internacionals, els drets humans i els estatuts de refugiats. Amb la feina de la nostra petita ONG, amb l’acció organitzada des de la mateixa societat civil, estem posant en evidència la seva inhumanitat, el pervers matrimoni que han consumat la burocràcia i la matança, segellat per la seva intenció de no fer res i deixar que el mar faci la seva feina.

Com és possible que en ple segle XXI es continuï qüestionant la necessitat de salvar una vida? Tenim un llarg camí per recórrer com a societat. Des d’Open Arms, amb la nostra armada humanitària, tenim l’obligació moral de no abandonar les zones de conflicte i, malgrat tots els atacs, les amenaces de mort, els bloquejos econòmics i administratius, i

els intents de criminalització, hem de continuar resistint al mateix nucli d'aquesta crisi dels drets humans, per salvar totes les vides que siguin possibles.

Però resistir no només implica romandre, continuar fent les nostres tasques de protecció, sinó també construir alguna cosa nova. I és en aquest punt on l'aliança entre la universitat i els defensors dels drets humans, entre el saber i l'acció, cobra un sentit profund per provocar un impacte efectiu en la nostra societat.

El perillós cercle d'odi, ignorància i passivitat amb què ens envolta la informació fabricada i publicada deliberadament per enganyar, les *fake news* i els rumors falsos que s'emeten als mitjans de comunicació i a les xarxes socials per posar en dubte la realitat, és cada cop més preocupant. Sobre això, el Premi Nobel de Literatura T. S. Eliot es preguntava: "On és el coneixement que hem perdut amb la informació?"

És en aquest sentit on més ha d'incidir la nostra aliança entre la universitat i els defensors de drets humans per construir des del coneixement cap a l'acció i formar les noves generacions amb capacitats crítiques, amb la visió d'una societat més justa i igualitària. És una tasca urgent aconseguir que el dret a la vida i la dignitat de tot ésser humà sigui indiscutible.

Em sento molt honorat per aquest reconeixement, que és fruit d'una cosa tan senzilla com la vocació de protegir la vida, i alhora tan complexa, ja que fer-ho en les condicions actuals és una tasca de gran risc. Gràcies per no deixar-nos sols. Necessitem tots els sectors de la societat units en aquest esforç, sumant forces al voltant d'un objectiu en comú: l'obligació de cuidar les persones, valorar la vida de totes les persones més enllà de qualsevol frontera, sigui política, religiosa, de color o de qualsevol adjectiu que se li vulgui posar a l'ésser humà, a la nostra pròpia espècie. Moltes gràcies i continuem endavant. Ens trobareu al mar o allà on les persones morin sense cap sentit.

PARLAMENT DEL PRIMER TINENT D'ALCALDE
DE L'AJUNTAMENT DE VIC I PATRÓ DE LA FUNDACIÓ
UNIVERSITÀRIA BALMES

Dr. Josep Arimany-Manso

Molt bon dia a tothom,
Rector Magnífic de la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya,

Doctor Òscar Camps, doctor *honoris causa* de la UVic-UCC,

Doctor Antoni Tort, director de l'Escola de Doctorat de la UVic-UCC,

Doctora Ester Busquets, directora del Departament de Ciències Socials i Salut Comunitària de la Facultat de Ciències de la Salut i el Benestar de la UVic-UCC,

Autoritats polítiques i acadèmiques, doctors i doctores, docents i professionals de serveis, estudiants, senyores i senyors,

Per mi és un honor dirigir unes paraules a aquest auditori, en representació de l'Ajuntament de Vic, del Patronat de la Fundació Universitària Balmes, i de la seva alcaldessa i presidenta, Anna Erra, que hauria volgut ser aquí, però que ha hagut d'excusar la seva assistència. M'agradaria començar la meva intervenció felicitant el ja investit doctor *honoris causa* de la Universitat de Vic – Universitat Central de Catalunya (UVic-UCC), el doctor Òscar Camps Gausachs, per aquest reconeixement merescut que acaba de rebre. També voldria agrair-li que hagi acceptat la màxima distinció que confereix la institució, i donar-li una calorosa benvinguda a la nostra universitat, que ja el compta com un membre més del seu claustre de doctors, i també a la ciutat de Vic. Una i altra són casa seva.

Els motius pels quals Òscar Camps mereix aquest doctorat *honoris causa* han quedat àmpliament reflectits, tant en la magnífica *laudatio* que ha fet la Dra. Busquets, com en l'apadrinament del Dr. Tort. Poc puc afegir per posar en relleu la immensa qualitat humana i els forts valors

que defineixen el nostre homenatjat, que un dia va prendre la decisió valenta de deixar enrere una vida convencional per dedicar-se a ajudar als altres, a allargar la mà a aquells que ho necessiten i a, literalment, salvar la vida a persones que moren al mar. Però deixin-me que ho intenti...

És un privilegi poder seure en aquesta taula, poder aplaudir el nou doctor *honoris causa* i, encara més, tenir l'honor de poder-me-li adreçar. Tenim davant nostre una persona excepcional, d'una integritat, una empatia i un altruisme majúsculs, de grans conviccions, que davant una situació greu de vulnerabilitat i de necessitat humana, no va limitar-se a apel·lar a la injustícia o a demanar a d'altres que hi possessin remei, sinó que va decidir passar a l'acció.

L'expressió *predicar amb l'exemple*, que concretament vol dir 'induir a fer una cosa obrant de la mateixa manera que hom vol que els altres obrin', queda curta quan parlem d'Òscar Camps, que l'ha dut fins a les darreres conseqüències. Ha predicat amb l'exemple passant a l'acció per assolir una causa encomiable i amb el seu model ha empès moltes altres persones a fer el mateix. Però no només això: els seus valors humans, la seva voluntat i tenacitat extraordinàries, el seu compromís ja no amb un projecte específic sinó amb persones anònimes que necessiten ser ajudades, els ha sabut transmetre, explicar i comunicar amb una gran habilitat per moure consciències, sensibilitzar i aconseguir que molts d'altres també passin a l'acció. I tot plegat, i això em sembla molt rellevant, amb una modèstia, honestedat i humilitat que el fan més referent i més admirable, i que encara donen més sentit al reconeixement que rep avui.

Hi ha un element que fa singular la celebració d'aquest doctorat *honoris causa*, que és el fet que es troba circumscrit en els actes de celebració del 25è aniversari del reconeixement de la llavors Universitat de Vic, per unanimitat del Parlament de Catalunya. Quan parlem d'aquella data, el 21 de maig de 1997, parlem de recuperació o de restitució de la Universitat a la ciutat de Vic i, per extensió, a la Catalunya interior. Perquè, i permeteu-me fer una petita ressenya dels orígens d'aquesta institució que ens sentim tan nostra, el Vic de l'edat mitjana, aquella ciutat que impulsava l'escolàstica i que com altres centres de l'Europa medieval seguia el moviment filosòfic i teològic del moment, ja tenia

universitat. L'embrió de la UVic-UCC el trobem als segles IX i X, període en què es crearen l'Escriptori i l'Escola Catedralícia, per les aules de la qual van passar nombroses persones il·lustres, entre les quals el monjo francès Gerbert d'Orlhac, que sota el mestratge del Bisbe Ató, va estudiar a Vic i a Ripoll, i posteriorment va esdevenir el Papa Silvestre II.

La tradició d'estudis superiors, la va consolidar la Universitat Literària, creada el 1599, però es va veure estroncada quan Felip V va imposar el Decret de Nova Planta i la va suprimir, junt amb la resta d'universitats catalanes, el 1717, com a represàlia. 35 anys després, el 1749 es va fundar el Seminari de Vic, que va retornar els estudis superiors — llavors de Teologia — a la ciutat, que el segle XIX es va convertir en un focus important de la Renaixença. I tot i que a finals del segle XIX l'Ajuntament de Vic va intentar, sense èxit, restablir la universitat, no va ser fins als anys setanta del segle passat, amb l'inici de la restauració de la democràcia, que es van començar a fer passos sòlids vers la recuperació.

D'aquesta manera, el 1977 naixia el projecte de l'Escola Universitària de Mestres Jaume Balmes de Vic, que va anar engruixint-se en el transcurs dels anys vuitanta i noranta amb la constitució de diferents escoles universitàries i facultats: l'Escola Universitària d'Infermeria d'Osona (1981) — que tenia els seus antecedents en l'Escola Femenina d'Ajudants Tècnics Sanitaris Osona (1974) —, l'Escola Universitària d'Estudis Empresarials d'Osona (1987), l'Escola Universitària Politècnica d'Osona (1989) i la Facultat de Traducció i Interpretació (1993), juntament amb les empreses Eumo Editorial (1979) i Eumogràfic (1984). Tot plegat, i també la feina i la perseverança de moltes persones des de l'àmbit acadèmic, el polític i el de la societat civil van crear el context idoni per al reconeixement formal de la Universitat de Vic, ara fa 25 anys.

Un reconeixement que va ser, de fet, el punt de partida d'una altra història d'èxits que encara té molt de camí per recórrer, però que en un quart de segle ja ha fet molt de camí: la federació constituïda entre la Fundació Universitària Balmes i la Fundació Universitària Bages, el 2014, va suposar un salt endavant en el projecte universitari, en el foment del lideratge de la Catalunya central, i en el reconeixement de Vic i Manresa, d'Osona i del Bages, com a centres de coneixement i de recerca.

El primer projecte conjunt de la nova federació, la Facultat de Medicina, ha suposat un abans i un després per a la UVic-UCC i per al territori. Té un valor pel progrés social, econòmic i de coneixement, que situa la institució en el mapa universitari català i estatal, i esdevé un pol d'atracció de talent. Però encara hi ha altres èxits assolits: el pacte federatiu amb la Fundació Privada Elisava, Estudis Universitaris, i la creació de la Facultat de Disseny i Enginyeria a Barcelona, l'any 2020; l'entrada per primera vegada en un rànquing universitari de tant prestigi com és el Times Higher Education com a quarta universitat catalana i sisena estatal, l'any passat, i la creació junt amb moltes altres entitats del territori de l'Institut de Recerca i d'Innovació en Ciències de la Vida i de la Salut de la Catalunya Central, aquest mateix mes de juny.

Tot plegat fa que aquest aniversari arribi en un moment molt dolç per a la institució. Un moment que serveix per aturar-se i per fer una mirada al passat, abans de continuar els diversos projectes de futur de la Universitat. I fent aquesta retrospectiva ens adonem que des del segle IX els estudis superiors (la Universitat) han estat pràcticament sempre presents a la ciutat de Vic. Hi han estat font de creació i de transmissió de coneixement, espai de formació dels professionals i les persones que conformaran la societat del futur, persones que hi adquireixen uns coneixements, però també uns valors que ben segur han anat canviant al llarg dels segles, com han canviat les maneres d'entendre el món que ens envolta i la societat on vivim.

En el moment actual, la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya se centra en l'atenció als estudiants i en la seva formació global per tal que incorporin els valors de la creativitat individual, el rigor professional i el compromís social, que també es fan extensius a la recerca i a la transferència de coneixement al territori que fa la institució. I és en aquests valors, i en el marc d'un aniversari històric, que pren més sentit que mai la celebració d'avui. Perquè és enormement gratificant constatar que l'empremta que la institució vol deixar en el seu estudiantat i en la societat connecten directament amb els valors que defineixen la trajectòria del nou doctor *honoris causa*, Òscar Camps. Ens uneix l'humanisme com a fil conductor del projecte vital, en el seu cas, i acadèmic, en el de la Universitat.

Si el que vol fer la Universitat és acompanyar l'alumnat en el seu creixement professional, però també, i sobretot, personal, hem de ser capaços de transmetre'ls aquests valors. Si els volem esperonar al llarg dels seus estudis i mitjançant el treball en equip de tota la comunitat universitària, necessitem totes les eines al nostre abast. I unes d'essencials són els referents. Referents com vostè, doctor Òscar Camps, que amb el seu exemple és un model per a les generacions presents i futures de joves que es preparen per ser els professionals de demà, les persones que d'aquí a uns anys afrontaran els reptes socials, econòmics, mediambientals, humanitaris... que se'ns presenten. Tots ells trobaran en el seu exemple elements sòlids on agafar-se quan topin amb les múltiples incerteses de crear un futur propi, i de contribuir a construir el futur de la societat i de la humanitat.

I acabo amb un agraïment, tal com he començat. Moltes gràcies, doctor Òscar Camps, per la lliçó d'avui i per acceptar de formar part de la nostra comunitat. Benvingut a la UVic-UCC. Benvingut a la ciutat de Vic.

PARLAMENT DEL RECTOR

Dr. Josep Eladi Baños Díez

Rector Magnífic de la UVic-UCC

Concedir aquest doctorat *honoris causa* al senyor Òscar Camps Gausachs és per a la nostra universitat una obligació moral, tant per la duresa de la tasca que ha desenvolupat i continua desenvolupant com a socorrista marítim, malgrat totes les dificultats afegides que hi posen sovint els països que haurien d'acollir els refugiats i immigrants rescatats a alta mar, com per l'exemple fonamental d'humanitat que dona a les generacions actuals i a les futures.

I

Poca cosa puc afegir sobre el nou doctor que no s'hagi destacat aquí, però em plau de posar en relleu que, al costat d'altres doctorats *honoris causa* atorgats en aquesta Universitat, tant catalans com internacionals, avui es tracta d'un home d'acció, i d'acció a favor dels altres, uns «altres» que es troben en dificultats extremes, obligats a deixar els seus països a causa de la guerra, de la persecució o de la pobresa extrema. Persones per a qui el perill de llançar-se al mar per tal d'arribar a un port segur ja no es veu com una elecció, sinó com l'última possibilitat. És el mar o la mort... i el mar dona una última opció de supervivència, una última esperança de trobar acolliment en algun país on poder refer les seves vides com a persones. Però el mar és sempre un perill, i les condicions en què s'hi llancen són absolutament precàries, en barcasses a la deriva on no hi cap ni una agulla, absolutament superpoblades. Amb una mica de mar grossa o la més petita tempestat, tots poden acabar al fons del mar, com tants n'hi ha hagut que ni els comptabilitzem. En aquestes condicions, que un vaixell com l'Open Arms recorri la Mediterrània a la recerca de barques a la deriva per poder-les portar a bon port és per a ells una benedicció absoluta... I el més estrany de tot és que no hi hagi més Open Arms disposats a ajudar aquests naufrags —em sembla

que en podem dir així sense ser titllats de catastrofistes— que veiem com a víctimes de règims i societats en descomposició que, en el fons, són veïns nostres. El nostre benestar, la nostra frivolitat quotidiana, i la nostra cerca d'objectius de millora i d'ascens social no han de ser un obstacle perquè deixem de ser persones. Això és el que ens diuen alt i clar els voluntaris i les voluntàries d'Open Arms. I aquest és el missatge que volem que els nostres estudiants entenguin quan atorguem aquest doctorat *honoris causa* al senyor Òscar Camps, que en va ser l'impulsor.

I és per això mateix que des de la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya creiem que és ben mereixedor del nostre màxim reconeixement universitari com un exemple d'implicació en la defensa dels que lluiten contra els elements, fugint d'estats fracassats i de la guerra. El nou doctor *honoris causa* és un referent pel que fa a l'obligació moral que tots tenim com a éssers humans de respectar la vida com a primera de les condicions i d'oferir ajuda bàsica als que més ho necessiten, sigui com a refugiats, sigui com a immigrants.

Si, d'una banda, el lliurament d'un doctorat *honoris causa* té el sentit de reconeixement universitari dels mèrits de la persona a qui s'atorga, d'una altra, també significa que la universitat que l'atorga fa seus els valors i l'exemple professional de la persona homenatjada. Així doncs, amb aquest acte, la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya també assumeix els valors i l'exemple de vida compromesa amb els més necessitats del doctor Òscar Camps com a propis i com un model per a la comunitat d'estudiants, professorat i professionals de la nostra universitat.

2

Doctor Òscar Camps, sapiguen que, des d'avui, la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya és també la vostra universitat. Formareu part de la nostra comunitat i així us acull el nostre claustre de doctores i doctors, per tal que la vostra activitat en pro de la vida humana, el vostre exemple i la vostra lliçó d'implicació personal reverberin entre els nostres estudiants, el nostre professorat i els nostres professionals d'administració i serveis.

Aquest és el sentit de l'acte d'avui: de reconeixement i d'admiració per una feina que ha resultat vital per a tantes persones, i d'acolliment entre nosaltres d'un gran activista amb uns mèrits ben glossats fins ara.

3

Permeteu-me explicar-vos, doctor Camps, que la medalla que us hem imposat, que identifica els nostres doctors d'honor, és obra de l'escultor Emili Armengol, inspirada en la lletra A d'un alfabet d'orfebreria carolíngia que es troba a la Sala del Tresor del monestir de Conques, a Occitània, i que commemora els orígens dels estudis superiors a Europa amb els *escriptoriums* i les escoles catedralícies, primer, i els estudis generals, després.

Es tracta d'una A sense travesser amb un sol al capdamunt, que simbolitza els coneixements que creixen i conflueixen cap al vèrtex del saber i que, des d'allà, com un sol ixent, il·luminen les intel·ligències humanes.

La medalla de doctor *honoris causa*

En aquests actes de gran solemnitat els nostres doctors es distingeixen amb una medalla en forma de cercle amb el lema «*Scientiae patriaeque impendere vitam*», és a dir, «Esmerçar la vida al servei de la ciència i la comunitat». Un lema que sintetitza perfectament la missió que aquesta Universitat s'ha imposat: servir el saber i el país des de la docència, la recerca i la transferència de coneixement que pot aportar al territori.

En el vostre cas, doctor Camps, «esmerçar la vida al servei de la comunitat» és exactament el que feu, entenent la comunitat com el conjunt de les persones humanes, siguin quines siguin i vinguin d'on vinguin. Vós i el vostre equip esmerceu la vida al servei de la comunitat humana en perill al mar.

La medalla de doctor de la UVic-UCC

Aquest cercle és el mateix que representa el sol a la part superior de la medalla de doctor *honoris causa*, que irradia cap al conjunt de la societat en forma de coneixement, d'investigació i d'innovació. La medalla dels nostres doctors simbolitza la unitat del saber, i els insta i els compromet a transmetre'l a la societat. Alhora, és una baula que els uneix al col·lectiu dels seus iguals, que treballen i investiguen a tot el món per al conjunt de la humanitat. Benvingut, doncs, a la nostra comunitat, de la qual podem resseguir els orígens a Vic fa més de mil anys.

4

Vull cloure la meva intervenció agraint a la doctora Ester Busquets la magnífica i aclaridora *laudatio* que ha fet. Al doctor Antoni Tort, l'apadrinament que ha fet del nou doctor *honoris causa*. A l'artista Jo Milne, la cessió de la imatge que hem utilitzat en totes les publicacions i que quedarà com a emblema del doctorat *honoris causa* del doctor Òscar Camps.

I al claustre de doctores i doctors de la nostra universitat vull agrair-li el gest solemne i amable d'acompanyament i d'acollença que han tingut envers el nou doctor d'honor de la Universitat.

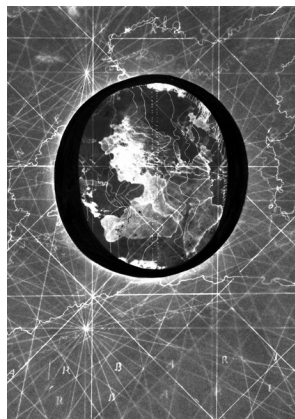
Naturalment, he d'expressar el meu agraïment a totes les persones dels diversos serveis que, d'una manera o altra, sempre amb una professionalitat inqüestionable, han col·laborat en el desenvolupament d'aquest acte.

Moltes gràcies a tots vostès, membres del Consell de Govern de la Universitat, membres dels patronats de la Fundació Universitària Balmes, de la Fundació Universitària del Bages, de la Fundació d'Estudis Superiors en Ciències de la Salut i de la Fundació Elisava, Escola Universitària, professores i professors, professionals d'administració i serveis, estudiants, familiars i amics per la seva assistència en aquest solemne acte acadèmic.

Benvingut, doctor Òscar Camps, a la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya. Sou a casa vostra.

LA CAPLLETRA DEL DOCTOR *HONORIS CAUSA*

La caplletra “O”, commemorativa del doctorat *honoris causa* d’Òscar Camps, obra de l’artista Jo Milne, forma part d’una sèrie de peces que s’engloben sota el nom Pilotatge Tàctic, que traça una correspondència entre l’autor i dos referents, el paradador dels quals es desconeix. Els plànols proposen un viatge imaginari que rastreja els seus moviments i articula un territori per descobrir. Un viatge en què les escales canvien i el cosmològic es fusiona amb el terrestre, teixint una correspondència ficció entre estats liminals.

JO MILNE

Jo Milne (1966) és artista i investigadora, llicenciada en Belles Arts per l’Edinburgh University, amb un màster en Gravat pel London Institute (Camberwell College of Art). Doctorada en Belles Arts el 2016 per la Universitat de Barcelona, amb la tesi “Estructures invisibles”, la seva investigació se centra en les metodologies utilitzades pels científics, artistes i visionaris per visualitzar l’invisible.

El seu treball ha estat guardonat amb premis i beques de l’Elizabeth Greenshields Foundatio (Canadà); la Royal Scottish Academy (Escòcia), la Fundació Arena, AENA i la Generalitat de Catalunya (Espanya), entre altres, i ha realitzat diverses residències al Museu d’Art de Sabadell, a l’Irish Museum of Modern Art (Irlanda) i a l’IRB Barcelona.

La seva obra ha estat mostrada en l’àmbit nacional i internacional, amb exposicions individuals a la Fundació Vila Casas (Barcelona), al Museu d’Art de Sant Pol (Sant Pol), a La Sala (Vilanova), a Can Manyé (Alella) i en col·lectives al Talbot Rice Art Centre (Escòcia), la Widener Gallery (EUA), l’Espace Arlaud i Forum (Suïssa). La seva obra forma part de col·leccions tant públiques com privades d’arreu del món.

Universitat de Vic
Universitat Central de Catalunya

Carrer de la Sagrada Família, 7
08500 Vic. Barcelona
Tel. 93 886 12 22
Fax 93 889 10 63
www.uvic.cat